

4. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://referatbox.net/page,3,353774-Suchasniy-stand-rozvitku-virobnictva-sonyashniku-v-Ukra-n.html>

5. Кириченко В.В. Виробництво соняшнику в Україні: стан і перспективи розвитку / В.В. Кириченко // Вісник ЦНЗ АПВ Харківської області. - 2010. №7. - С. 281286.

6. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://referatbox.net/page,4,353774-Suchasniy-stand-rozvitku-virobnictva-sonyashniku-v-Ukra-n.html>

7. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.br.com.ua/referats/dysertacii_ta_autoreferaty/109516-4.html

8. Лисогор В.М. Неформалізований аналіз інноваційних механізмів державного регулювання виробництва насіння соняшнику // Вісник Хмельницького національного університету. - 2011. № 1. - С. 138-142.

9. Пастернак О. Перспективи ринку ріпаку і соняшнику / О. Пастернак // Вісник Хмельницького національного університету. - 2011. № 3. - С. 40-44

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ІННОВАЦІЙНІ ЗАХОДИ З УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ВИРОБНИЦТВА ЦУКРОВОГО БУРЯКУ В УКРАЇНІ

БОБРУС Д. С.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

**Науковий керівник – ст. викладач
Власенко Т. В.**

Тривала системна економічна криза, яка охопила всі галузі агропромислового комплексу, особливо відчутно позначилася на цукровому виробництві, призвела до занепаду буряківництва як провідної рослинницької галузі. Ринок цукру в Україні можна зарахувати до особливо важливої складової частини функціонування ринкової економіки загалом, оскільки цукрове виробництво належить до стратегічних галузей в аграрному комплексі нашої держави і його успішний розвиток може істотно вплинути на подолання негативних результатів економічної кризи, яка охопила сучасну українську економіку. Це пояснюється насамперед тим, що рівень розвитку цукробурякової галузі визначає не тільки ефективність формування ринку цукру, а й рівень функціонування інших продовольчих галузей, які використовують цукор та цукробурякову

продукцію (харчова, кондитерська, спиртова промисловість, сільське господарство та ін.). Крім того ефективний розвиток цукробурякового підкомплексу забезпечує становлення стабільного внутрішнього ринку цукру, є вагомим джерелом надходжень до бюджету, забезпечує стабілізацію та розширений розвиток всього агропромислового виробництва України.

На сьогоднішній день ефективність роботи цукробурякового підкомплексу України значно погіршилась: зменшилися площі посіву та обсяги валових зборів цукросировини, знизилась закупівельні ціни на цукрові буряки порівняно із собівартістю їхнього вирощування, втрачено ринки збуту, та ін.

Лише вісім областей України можна віднести до суто бурякосійних: Полтавську, Вінницьку, Тернопільську, Хмельницьку, Київську, Харківську, Черкаську і Львівську.

Втратили або втрачають статус бурякових - Сумська, Івано-Франківська, Чернівецька, Одеська, Миколаївська, Чернігівська, Житомирська області. Обсяги виробництва цукру по областях за 2014 наведено у табл. 1.2.

Сьогодні ця важлива галузь аграрної економіки опинилася в критичному стані. Головними причинами такого стану галузі є:

1) економічна криза і послаблення ролі держави у розвитку цукрового виробництва;

2) втрата економічної зацікавленості виробників у вирощуванні цукросировини;

3) недосконалість механізмів економічного регулювання виробництва, що призвело до серйозних соціальних наслідків - втрати робочих місць, зниження рівня заробітної плати, росту заборгованості, зменшення надходжень до бюджетів усіх рівнів тощо;

4) порушення цінового паритету, що спричинило вимивання обігових коштів спочатку сільськогосподарських товаровиробників, а згодом і цукрової промисловості;

5) втрата зовнішніх ринків збуту цукру;

6) практична відсутність кредитування виробника, що вимушено призвело до переходу на давальницькі схеми переробки сировини і бартерні відносини у галузі;

7) нерозвиненість ринкових відносин у сфері виробництва, переробки і реалізації цукру;

8) майже повна відсутність інвестицій у галузь, її непривабливість для вітчизняних і зарубіжних стратегічних інвесторів;

9) відсутність чіткого законодавства щодо організації виробництва та регулювання ринку цукру.

Таблиця 1.2

Обсяги виробництва цукру
в розрізі областей за 2014 рік

Області	Фактично вироблено цукру, тис. тонн
Вінницька	362,44
Київська	205,5
Полтавська	430,99
Тернопільська	212,07
Хмельницька	235,04
Харківська	106,52
Львівська	134,87
Одеська	18,72
Житомирська	49,0
Сумська	19,53
Волинська	93,38
Івано-Франківська	6,46
Кіровоградська	68,41
Рівненська	94,66
Черкаська	143,61
Чернігівська	45,17
Разом по Україні	2226,38

Причинами низької ефективності виробництва та нестабільності фінансово-економічного стану цукрових заводів є значні обсяги кредиторської заборгованості; низька ділова активність підприємств; нестача оборотних коштів; низька ліквідність матеріально-виробничих запасів; значна собівартість реалізованої продукції та низька ціна реалізації продукції. Таким чином, для підвищення ефективності функціонування цукрових заводів, насамперед, необхідне удосконалення цінової політики, політики управління витратами, проведення реконструкції та збільшення виробничих потужностей цукрових заводів.

Держава мала б створити бурякосійним підприємствам умови для одержання необхідних довгострокових кредитів на придбання технологічних машин і знарядь, паливно-мастильних матеріалів, насіння, мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин від хвороб, шкідників та бур'янів. Державі необхідно стимулювати розвиток цукробурякового виробництва шляхом призупинення на період відновлення виробництва оподаткування прибутків господарств та цукрових заводів, які використовуються на інвестування ресурсозберігаючих технологій, переоснащення цукрових заводів, створення нових робочих місць.

Суттєвим фактором підвищення ефективності підприємницької діяльності є запровадження інновацій, яке повинно мати плановий і регулярний характер.

План інноваційного розвитку повинен охоплювати наступні питання:

- підвищення якості продукції;
- впровадження прогресивних технологій, автоматизації та механізації виробництва;
- вдосконалення планування, організації, контролю та управління в цілому;
- капітальний ремонт та модернізація основних засобів;
- заходи щодо економії енергетичних ресурсів;
- науково-дослідні роботи.

Отже, можна сказати, що основними джерелами резервів збільшення виробництва продукції рослинництва є:

- підвищення урожайності;
- розширення посівних площ за рахунок більш повного використання земель;
- недопущення загибелі посівів внаслідок господарської нерозпорядності;
- ліквідація відхилень від агротехнічних норм при вирощуванні культури.

При подоланні недоліків виробництва цукрових буряків та запровадження нових об'єктів інновацій, можливо досягнення запланованого рівня економічних показників.

Таким чином, за рахунок використання більш прогресивних техніки та технологій, посівного матеріалу, добрив та засобів захисту рослин підприємство може отримувати значно більші обсяги продукції, що, в результаті призводить до суттєвого зменшення питомих витрат на одиницю продукції, а отже, відкриває можливості для збільшення результативності основної діяльності.

Література:

1. Заєць О.С. Ринок цукру в Україні: проблеми створення, функціонування та розвитку / О.С.Заєць – К.: Наукова думка, 2012. – 388 с.
2. Інтернет сторінка Національної асоціації цукровиків України «Укрцукор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrsugar.kiev.ua>
3. Ткаченко Н.О. Шляхи подолання кризових явищ у цукровій промисловості : [начальний посібник] / Н. О. Ткаченко; – К.: КНЕУ, 2014. – С. 46-49.
4. Власенко Т.В. Оптимізація виробничої структури організацій аграрного профілю як один з напрямків їх ринково-підприємницької трансформації// Ринкова трансформація економіки: стан, проблеми, перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. - Харків: ХНТУСГ, 2011.- С.184-190.